HÜSEYN BİN ALİ ES-SAYMERÎ (Kâdı Saymerî)

Hanefî mezhebi âlimlerinin büyüklerinden. İsmi, Hüseyn bin Ali bin Muhammed bin Ca'fer es-Saymerî'dir. Künyesi Ebû Abdullah'dır. Saymer, İran'ın Hûzistan bölgesinde dağlık bir yerde kurulmuş olup, Basra'ya yakın aynı isimdeki nehrin üzerindeki köylerden ikincisinin adıdır. Bu köye nisbetle "Saymerî" diye meşhûr oldu. 351 (m. 962) senesinde doğdu. Hanefî mezhebinde büyük bir fıkıh âlimi idi. Medâin şehrinde kadılık yaptı. İmâm-ı a'zam Ebû Hanife hazretlerinin ve talebelerinin menkıbelerini anlatan çok kıymetli bir kitabı vardır. 436 (m. 1045) senesi Şevvâl ayının yirminci günü Pazar gecesi vefât etti. Ertesi gün, Derb-i Zerrâdîn'deki evine defnedildi.

Kâdı Saymerî, Hanefî mezhebindeki âlimler arasında üstün yeri olan büyük bir fakîhdir. Fıkıh ilmini; Ebû Nasr Muhammed bin Sehl bin İbrâhim'den, Ebû Bekr-i Cessâs er-Râzi'den, Ebû Bekr Muhammed el-Harezmî'den, Ebü'l-Hasen-i Kerhî'den, Ebû Saîd el-Berde'î'den, Mûsâ bin Nasr er-Râzi'den, İmâm-ı Muhammed'den aldı. Bağdad'a yerleşip oturduğu için, Iraklı fakihler arasında zikredilmektedir. Fıkıh ilminin mes'elelerini

kavraması ve inceliklerine vâkıf olması çok yüksekti, ilk kadılık vazîfesini Medâin şehrinde yaptı. Sonraki kadılık vazîfesini, Kerh şehrinde yaptı. Vefâtına kadar bu vazîfede kaldı. Kendisinden birçok kimseler fıkıh ilmini öğrendiler. Bunlar arasında Kâdı'l-kudât (temyiz reîsi) Ebû Abdullah Muhammed bin Ali bin Muhammed bin Hüseyn ed-Dâmgânî, Ebü'l-Hasen bin Ali bin Hüseyn es-Sandalî en-Nişâbûrî gibi büyük âlimler yetişti.

Hadîs ilmini, Ebû Bekr Muhammed bin Ahmed el-Cürcânî'den, Ebü'l-Fadl ez-Zührî'den, Ebû Bekr bin Şâzân'dan, Ali bin Hassân'dan, Ebû Hafs bin Şahin'den, Kâtib Hüseyn bin Muhammed bin Süleymân'dan, Ebû Hafs el-Kettanî'den Ebû Ubeydullah el-Merzebânî'den Vezir Îsâ bin Ali bin Îsâ'dan ve daha birçok âlimden aldı. Onlardan çok hadîs-i şerîf dinleyip, rivâyet etti. Kendisinden de birçok âlim hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir.

Hatîb-i Bağdadî diyor ki "Ondan ben de hadîs-i şerîf dinleyip yazdım. Sadûk (sağlam, güvenilir) bir râvî, zeki ve akıllı bir zât idi. Herkesle çok iyi geçinirdi. İlim ehlinin hukukunu gözetirdi. Ondan işittim. Diyordu ki, "Ebü'l-Hasen Dâre Kutnî'nin yanında idim. Kendisinden tasnif ettiği "Kitâb-üs-Sünen" isimli eserinin birçok cüzlerini (muayyen konularda toplanmış hadîs-i şerîfleri) dinledim." Ayrıca ondan Ali bin Ebil-Hevl ve Abdülazîz el-Kettânî de, hac dönüşünde Dımeşk'e (Şam'a) geldiği zaman hadîsi şerîf dinlemiştir."

İbn-i esîr diyor ki: "Hüseyn bin Ali bin Muhammed es-Saymerî, yaşadığı devirde, İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe'nin mezhebindeki âlimlerin en büyüğü oldu."

Allâme Ebü'l-Hasenât Muhammed bin Abdülhayy el-Lüknevî "El-Fevaid-ül-behiyye" ismindeki eserinde diyor ki, "Saymerî'nin, İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe'nin haberleri, (hayatı, menkıbeleri ve talebeleri) hakkında büyük bir kitabı vardır. Biz bu kitabımızda ondan nakiller yaptık." Başlıca eserleri şunlardır:

1. Ahbâr-ı Ebû Hanîfe ve eshâbihî: İmâm-ı a'zam ile talebelerinin ve onların talebesinin hayatlarını ve menkıbelerini anlatan büyük bir kitaptır. Yazma nüshası Manisa Kütüphânesi 1342 numarada kayıtlıdır. 1394 (m. 1974) senesinde Beyrut'ta tahkîkli olarak neşredilmiştir."

2. Şerh-i Muhtasar-ı Tahâvî fî fürû' ıl-fıkh-ıl-Hanefî: Büyük bir eser olup birkaç cild hâlindedir.

3. Mesâil-ül-hılâf fî usûl-il-fark.

Kâdı Saymerî'nin, "Ahbâr-ı Ebû Hanîfe ve eshâbihî" kitabından seçmeler:

Karşılaştığı Eshâb-ı Kirâmdan işittiği hadîs-i şerîfleri rivâyet ederken İmâm-ı a'zam buyuruyor ki:

"16 yaşında iken, 96 (m. 715) senesinde babamla beraber hac yapmıştık. Orada yaşlı bir zât ile karşılaştım. İnsanlar etrâfında toplanmışlardı. Babama: "Bu zât kimdir?" diye sordum. Dedi ki: "Bu zât, Muhammed aleyhisselâm ile sohbet eden Abdullah bin Hâris'tir." Ben de babama: "Onun yanında ne var ki, insanlar yanında toplanmışlar?" diye sorunca, "Peygamber efendimizden (aleyhisselâm) dinlediği hadîs-i şerîfler vardır" dedi. Babama: "Beni onun yanına götür de, söylediklerini işiteyim" dedim, O sırada yanıma geldi. İnsanlar, ondan ayrılmaya başlamıştı. Ona çok yaklaştım ve onun: "Resûlullah (aleyhisselâm), "Bir kimse fakîh olursa, Allahü teâlâ, onun özlediği şeyleri ve rızkını, ummadığı yerlerden gönderir" buyurdu" dediğini işittim."

"Eshâb-ı Kirâmdan Enes bin Mâlik'i gördüm ve ondan işittim, diyordu ki: "Resûlullahın (aleyhisselâm): "Hayır, iyilik yapmaya sebeb olan kimse, o hayrı yapan gibi sevâb kazanır. Allahü teâlâ üzüntülü olanlara yardım etmeyi sever" buyurduğunu işittim."

"Kendilerinden ilim aldığımız âlimlerin hepsi, secde-i sehv hakkında: "Namazda sehv (yanılma) hâlinde yapılan iki secde, selâm verilip yapılır. Sehv secdesinden sonra teşehhüd miktarı (ettehıyyâtü duasını okuyacak kadar) oturulup tekrar selâm verilir" diyorlar. Hocam Hammâd bin Ebî Süleymân da: "Enes bin Malik böyle fetvâ verirdi" buyurdu. Ben, Enes bin Mâlik'e sorduğumda, "Bu, böyledir" diye cevap vermişti."

Îmâmı a’zam, fıkıh ilminde herkesin suâllerine fetvâ vermeye başlayınca, kendisini kıskanıp hased edenler, çekemeyenler olmuştu. Bunun üzerine: “Kâdı (hüküm veren âlim), denizde yüzen kimse gibidir. İlim denizinde yüzüp de, kendisinden râzı olunan kaç kimse gelmiştir?” buyurdu. İlmi ile amel eden âlimlere bir kusur bulup, aleyhinde söz söyleyenler çok oldu, demek istedi.

Hocası Hammâd bin Ebî Süleymân, İmâm-ı a’zam Ebû Hanîfe hakkında buyurdu ki: “Ebû Hanîfe, ağırbaşlı, vekar ve vera’ sahibi olarak bize gelir, ilim meclisimizde otururdu. Biz onu, ilimle gıdâlandırıyorduk. Öyle oldu ki, her mes’eleyi ince ince tetkik ederdi. Anlatılanlar kendisine hafif gelmeye başladı. Vallahi, onun anlayışı çok güzel, hafızası çok kuvvetli idi. Bu haliyle, diğerlerinden daha çok bilen birisi olması sebebiyle, kendisini kıskanıp kötülediler, onu karşılarına aldılar. Ben şunu iyi biliyorum ki, ilim Nu’mân’ın (Ebû Hanîfe’nin) bulunduğu yerdedir. Bunun böyle olduğunu, güneşin ışıklarının, gecenin karanlığını parlatan bir nûr olduğunu bildiğim gibi biliyorum.”

> Hasen bin Süleymân, “İlim ortaya çıkmadıkça, kıyâmet kopmaz” hadîs-i şerîfinin tefsîrinde buyurdu ki: “O, Ebû Hanîfe’nin ilmidir ve onun tefsîri olan eserleridir.”

Ali bin Âsım diyor ki, “Ebû Hanîfe’nin ilmi, zamanındaki âlimlerin ilimleri ile tartılsaydı onlardan ağır gelirdi.”

İmâm-ı Vekî anlatıyor: “Birgün Ebû Hanîfe’nin yanında idik: Ona bir kadın geldi ve dedi ki: “Ey İmâm! Benim bir erkek kardeşim vefât etti ve tereke olarak 600 dinar bıraktı. “Ondan bana bir dinar verdiler.” Ona,” “Mirasınızı kim taksim etti?’ diye sordu. Kadın: “Dâvûd-i Tâî” diye söyledi. Buyurdu ki: “O, senin hakkındır. Senin erkek” kardeşinin arkasında mirasçı olarak iki kızı kalmıştı, değil mi?” Kadın da, “Evet!” dedi. “Onun, annesi de var, değil mi?” dedi. Kadın “Evet!” deyince, “Hanımı da var, değil mi?” diye sordu. Kadın “Evet” deyince, Ebû Hanîfe yine, “Oniki erkek kardeşi ve bir kız kardeşi var değil mi?” diye sorunca, kadın “Evet!” dedi. Ebû Hanîfe: “Mirasın üçte birerden iki hissesi olan 400 dinar kızlar içindir. Altıda biri olan 100 dinar anne içindir. 75 dinar hanımı içindir. 25 dinar kalır. Bunun 24 dinârı, 12 erkek kardeşin hisseleri toplamı olup, her birine ikişer dinar düşer. Geri kalan bir dinar da senindir” buyurup, ferâiz ilmindeki keskin görüş ve derin bilgisini izhar eyledi.

Ali bin Müshîr şöyle anlatıyor Birgün Ebû Hanîfe’nin (radıyallahü anh) yanında bulunuyorduk. Abdullah bin Mübârak ona geldi ve: “Bir adam, tencerede et pişirirken bir kuş gelip onun içine düşse ve ölse, bunun hakkında ne dersin?” diye sordu, İmâm-ı a’zam, talebelerine dönerek “Bu husûsta sizler ne diyorsunuz?” dedi. Onlar da, Abdullah İbni Abbâs’ın (radıyallahü anh) “Önce etin suyu süzülüp dökülür. Sonra et yıkanır ve yenilir” dediğini bildirdiler. Îmâmı a’zam Ebû Hanife de (radıyallahü anh): “İşte biz de böyle diyoruz. Ancak ba’zı şartları vardır. Eğer yemek kaynama hâlinde ise, suyu ile birlikte et de atılır. Şayet tenceredeki yemek kaynamıyorsa, et yıkanır ve suyu dökülür” buyurdu. Abdullah İbni Mübârek: “Bunu nereden söylüyorsun?” diye sorunca, İmâm-ı a’zam: “Çünkü kaynayan tencerenin içindeki yemeğin suyu, sirkenin ve baharatın ulaştığı yere kadar ulaşır. Kaynamayan yemeğin suyu ise, sâdece etin dışını kirletir, içine girmez” diye cevap verdi. Abdullah İbni Mübârek de: “Bu altından daha kıymetli bir cevaptır” dedi. Onunla beraber, otuz kadar âlim de bu cevâbı beğenip kabûl etmişlerdi (Tavuk kesilip, tüyleri dökülmek için, karnı yarılmadan kaynar suya konursa necis (pis) olur. Ebüssuûd efendi fetvâsı dördüncü sahifesinde buyuruyor ki, “Bir tavuğu boğazlayıp, içini ve kursağını çıkarmadan kaynar suda haşlasalar, yolsalar, yemesi helâl olmaz, haramdır. Kesip, içi ve kursağı çıkarılıp, içi yıkandıktan sonra haşlanırsa, tüylerine necâset bulaşmamış ise, yemesi helâl olur.” Redd-ül-muhtâr ve Bahr kitaplarında diyor ki: “Kaynamıyan sıcak suda bırakılan, içi boşaltılmamış tavuğun yalnız derisi necis olur. Yolunup, içi boşaltıldıktan sonra, üç kerre soğuk su ile yıkanınca, heryeri temiz olur. İşkembe de, böyle üç kere yıkanmakla temiz olur.”)

> Birgün adamın birisi, İmâm-ı a’zam Ebû Hanîfe’ye gelip; “Ben, Cenneti istemiyorum. Cehennemden korkmuyorum, ölmüş hayvan eti yiyorum. Görmediğim şeye şehâdet ediyorum. Rükû’süz ve secdesiz namaz kılıyorum. Hakkı sevmiyorum ve fitneyi seviyorum diyen bir kişi hakkında ne dersin?” diye sordu, İmâm-ı a’zam hazretleri, onun kendisine çok kızacağını bildiği hâlde buyurdu ki: “Ey filânın babası! Bana, kendinin bildiği bu şeyden mi soruyorsun?” Adam da ona: “Hayır! Fakat, ben böyle söyleyenden

daha rezil, alçak birşeyi bilemiyorum ve bunun için sana sordum” dedi. İmâm-ı a’zam hazretleri, talebelerine dönerek; “Böyle söyleyen adam hakkında ne diyorsunuz?” diye sordu. Talebeleri de: “Böyle söylemek, en büyük kötülüktür. Bu, insanın kâfir olmasına sebep olan bir sıfattır,” dediler, İmâm-ı a’zam tebessüm etti ve talebelerine dedi ki: “Vallahi, böyle söyleyen, gerçekten Allahın dostlarından birisidir.” Sonra suâl soran adama: “Şüphesiz ki, ben sana böyle söyleyenin Allahın dostlarından olduğunu haber veriyorum. Bunu da, dilinle beni kötülememen ve amelleri yazan Kirâmen kâtibîn meleğinin, senin hakkında zarar veren birşeyi yazmaması için bildiriyorum. Kötü birşey söylemiyeceğine söz veriyor musun?” dedi. O da “Evet” dedi. İmâm-ı a’zam hazretleri buyurdu ki: “Senin (Cenneti istemiyorum ve Cehennemden de korkmuyorum) sözüne gelince, bunu söyleyen kimse Cennetin sahibi olan Rabbini istiyor ve Cehennemin Rabbinden korkuyor. (Allahtan korkulmaz sözüne gelince, şüphesiz bunu söyleyen kimse, Allahü teâlânın zulüm ve haksızlık yapmasından korkmuyor. Çünkü Allahü teâlâ Kur’ân-ı kerîmde, Fussilet suresinin 46’ncı âyet-i kerîmesinde mealen: “Senin Rabbin, kuluna zulüm edici değildir” buyurdu. (ölmüş olanın etini yiyor) sözüne gelince, o balık yedi. Onun (rükû’suz ve secdesiz namaz kılıyor) sözüne gelince, o, Cenâze namazı kılmıştır. Çünkü cenâze namazı, rükû’suz ve secdesizdir. (Görmediği şeye şehâdet’ediyor) sözüne gelince, bu, hakka olan şehâdettir ki, “Gözümle görmüş gibi kesin olarak bilir ve inanırım ki, Allahtan başka kendisine ibâdet edilecek bir ilâh yoktur. Yine gözümle görmüş gibi bilir ve inanırım ki, Muhammed aleyhisselâm O’nun kulu ve resûlüdür, Peygamberidir.” Onun (Hakkı sevmez) sözüne gelince, o hep yaşamayı seviyor. Tâ ki, sonsuza kadar Allaha itaat etsin. Halbuki ölüm hak olduğu hâlde onu istemiyor. Nitekim Allahü teâlâ Kâf sûresi 19. âyet-i kerîmesinde meâlen: “Sekerât-ül-mevt (can çekişme) gerçekten gelecektir” buyurmaktadır. (Fitneyi severim) sözüne gelince: Kalbler, mala ve evlâda sevgi üzere yaratılmıştır. Halbuki mal ve evlâd sevgisi, mü’minlerin kalbleri üzerinde büyük bir fitnedir, insanın Rabbinden uzaklaşmasına sebep olur.”

Hasen bin Ziyâd anlatıyor Birgün adamın biri, malını gömerek bir yere saklamıştı. Sonra gömdüğü yeri unuttu. Aramasına rağmen bulamadı. İmâm-ı a’zama gelip hâlini arzetti. Ebû Hanife (radıyallahü anh) ona buyurdu ki: “Bu fıkhî bir mes’ele değil ki, ben sana birşey söyleyeyim! Fakat, sen şimdi git! Sabah oluncaya kadar, geceyi namaz kılarak geçir, inşallah, malını sakladığın yeri hatırlarsın!” Adam denileni yapmaya başlayınca, gecenin dörtte biri olmuştu ki, sakladığı yeri hatırladı, İmâm-ı a’zama gelip, durumunu haber verdi. O da: “Bunu sana şeytanın unutturduğunu, geceni namaz kılarak geçirirsen hatırlayacağını anlamıştım. Sana yazıklar olsun! Allahü teâlâya şükretmiş olmak için, geceni ibadetle geçirsen olmaz mıydı?” diye buyurdu.

İbrâhim bin Saîd el-Cevherî anlatıyor: Birgün mü’minlerin emîri Hârûn-ür-reşîd’in yanında idik Bir de baktık ki, içeriye İmâm-ı a’zamın talebelerinden Ebû Yûsuf girdi. Halîfe ona: “Ebû Hanîfe’nin (radıyallahü anh) ahlâkını anlat da dinleyelim” dedi. Ebû Yûsuf da şöyle anlattı: “Herkes, onu konuşuyor ve ondan ilim alıyordu. Benim ilmim de, Ebû Hanîfe’den (radıyallahü anh) öğrendiklerimdir. O, haramlardan nefret eder, çok sakınırdı. Kuvvetli vera’ sahibi idi. Dinde bilmediği şeyi söylemezdi. Allahü teâlâya itaat ve ibâdet etmeyi ve O’na isyan etmemeyi çok severdi. Dünyâyı sevenlerden, dünyâya düşkün olanlardan uzak idi. Az konuşur, çok düşünürdü. Çok vaktini ibâdetle geçirirdi Konuşmasında yanılması olmazdı. Eğer bir suâl sorulsa ve cevâbını bilse, konuşur ve o husûsta ancak öğrendikleri ile cevap verirdi. Eğer bundan başka bir mes’ele olsa, hak üzere kıyâs edip, ona tâbi olurdu. Bunda, dinini ve kendisini çok kayırırdı. İlmini ve malını Allah yolunda dağıtırdı. İnsanlardan hiç kimseye muhtaç değildi. O, yalnız Allahü teâlânın rahmetine kavuşmayı ve rızâsını kazanmayı düşünürdü. Hiç kimseyi hayırdan, iyilikten başka birşeyi ile anmazdı.” Bunun üzerine Hârûn-ür-reşîd: “Bu saydıkların, sâlihlerin, evliyânın ahlâkıdır” dedi. Sonra kâtibine: “Bu sıfatları yaz ve onları oğluma ver. Onlara bakıp ahlâkını düzeltsin!” dedi. Sonra oğluna da: “Ey oğlum! Bu yazıları iyi muhafaza et, senin de böyle olmaya çalışmanı istiyorum” diye nasihatte bulundu.

İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe'ye hased eden birisi vardı. Fakat görünüşte sevenlerden idi. Birgün nehrin kenarında olan bahçesinde, İmâm'a ve talebelerine ziyâfet hazırladı. Buyurun, yemek yeyin deyince, İmâm talebelerine: "Benim yaptığımı yapın" buyurdu. Sonra yemekten önce elleri yıkamak sünnet olduğu için nehre gidip ellerini yıkadı. Bütün talebesi de böyle yaptı. Bu esnada bir kedi gelip, İmâm'ın tabağından yedi. Ve hemen öldü. İmâm'ın eshâbı, yemeğe zehir karıştırıldığını anladılar. Hiçbirisi yemeğe başlamadan, durum anlaşıldı ve dağıldılar. Yemekte zehir olduğunu Ebû Hanîfe anlamış idi, fakat açıkça söylemeyip, el yıkama bahânesiyle zaman geçirmek istemiş, hem de böylece, bir sünneti yerine getirmişti. Bir Sünneti yerine getirmekle ölümden kurtulmuş oluyorlardı.

Zengin bir adam vardı. Emîr-ül-mü'minîn Hazreti Osman'a (radıyallahü anh) düşman idi. Hattâ ona, yahudi derdi Bu söz Ebû Hanîfe'nin kulağına gitti. Onu çağırdı ve: "Senin kızını filân yahudiye vereceğim" dedi. O şahıs: "Sen müslümanların İmâmı olasın ve bir müslümanın kızım bir yahudiye vermeğe cevaz veresin, bu nasıl olur? Ben kızımı yahudiye vermem" dedi. Ebû Hanîfe: "Sübhânallah, kendi kızını bir yahudiye vermeğe râzı olmuyorsun da, Peygamber efendimizin (s.a.v) iki kızını bir yahudiye verdiğini nasıl söyleyebiliyorsun? buyurdu. O şahıs, o zaman sözün nereden geldiğini ve ne için söylendiğini anladı. O bozuk i'tikâdından vaz geçti ve İmâm'ın o bereketli sözleriyle tövbe etti.

Ebû Hanîfe'nin bir kimseden alacağı vardı. O şahsın mahallesinde, İmâm'ın talebesinden biri vefât etti. İmam-ı a'zam bunun cenâze namazına gitti. Güneş yakıyordu. Orada, İmâm'a borcu olan şahsın duvarından başka, gölge verecek hiçbir şey yoktu. Halk, İmâm'a "Bu duvarın gölgesinde bir mikdar oturun" dedi. Cevabında; "Benim bu duvar sahibinden alacağım vardır. Onun duvarından istifâde etmem caiz değildir. Zira hadîs-i şerîfte "Bir kimse, borç verir ve bundan bir fayda beklerse, faiz olur."buyuruldu. Bunda da faizden korkarım" buyurdu.

İmâm-ı a'zamı bir defa hapse attılar. Zâlimlerden biri kendisine: "Şu kalemimi aç" dedi. "Hayır, kalemini açmam" diye cevap verdi. Zâlim, ne kadar söylediyse fayda vermedi. Sonunda: "Niçin kalemimi açmıyorsun?" dedi. Ebû Hanîfe cevâbında: "Korkarım şu insanlardan olurum ki, Allahü teâlâ Saffât sûresinde onların hakkında meâlen:"Ey meleklerim! Zâlimleri ve yardımcılarını beraber haşredin!" buyuruyor" dedi.

Hasen bin Sâlih şöyle anlatıyor: İmâm-ı a'zam Ebû Hanîfe kuvvetli vera' sahibiydi. Haramdan çok korkardı. Şüphelilerden korkusu sebebiyle helâlin çoğunu da terk ederdi. Kendisinin ve ilminin vekarını korumak husûsunda ondan daha gayretlisini görmedim. Bu hâl, kabrine kadar onun süsü oldu.

Nadr bin Muhammed diyor ki, "Vera' bakımından Ebû Hanîfe'den daha üstün olanını görmedim. Dâima ciddi olup, hafiflik hâli görülmedi. Hiç kahkaha ile gülmezdi. Fakat tebessüm ederdi." Yezîd bin Hârûn diyor ki, "Binlerce âlimden hadîs-i şerîf dinleyip yazdım ve onlardan ilim tahsil ettim. Yemîn ederim ki, onlar içinde Ebû Hanîfe'den daha çok vera' sahibi olanını, dilini ondan daha çok koruyanı görmedim."

İmâm-ı Ebû Yûsuf anlatıyor. Ben, hocam Ebû Hanîfe (radıyallahü anh) ile beraber yolda yürüyordum. Çocukların ona: "Bu, geceleri hiç uyumayan Ebû Hanîfe'dir" diye bağırıştıklarını işitti ve bana dedi ki: "Ey Ebû Yûsuf! Şu çocukların söylediği şeyi işitmiyor musun? Artık bana, Allah rızâsı için sırtımı yatağa koymamam lâzımdır. Ancak Allahü teâlâ yatağa düşürürse, o başka!..."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu'cem-ül-müellifîn cild-4, sh. 35

2) El-A'lâm cild-2, sh. 245

3) Târih-i Bağdâd cild-8, sh. 78

4) Şezerât-üz-zeheb cild-3, sh. 256

5) Tehzîb-i Târih-i İbn-i Asâkir cild-4, sh. 344,